

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 595/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jánom Garajom, MBA, advokátom, Hviezdoslavova 2, Poprad, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 10/2021 a jeho uzneseniu z 21. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a jeho rozhodnutím. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 T 73/2016 z 19. novembra 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný za vinného z prečinu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 roka, ktorého výkon mu bol podmienenčne odložený pri určení skúšobnej doby v trvaní 1 roka a uložení povinnosti nahradiť škodu poškodeným. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 To 25/2020 z 20. júla 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol odvolanie sťažovateľa ako oneskorene podané. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a l) Trestného poriadku. Namietal nesprávne posúdenie otázky plynutia lehoty na podanie odvolania, keď sa na hlavnom pojednávaní zúčastnil len obhajca sťažovateľa, ako aj posúdenie otázky plynutia lehoty na podanie odôvodnenia včas zahláseného a podaného odvolania pri odvolaní sa na účinky zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii

a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o mimoriadnych opatreniach“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým rozhodnutím dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

3. Najvyšší súd napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že nie sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Poukázal na znenie zápisnice (ako aj na zvukový záznam) z hlavného pojednávania z 19. novembra 2019, na ktorom bol prítomný obhajca sťažovateľa, z ktorého nevyplýva, že by obhajca zahlásil odvolanie proti vyhlásenému rozsudku. Tiež poukázal na to, že obhajca nenamietal znenie zápisnice napriek možnosti sa s ňou oboznámiť pri nahliadaní do spisu v decembri 2019. Spomenul (podstatné) tvrdenie sťažovateľa, že obhajca uviedol so zahlásením odvolania, že ho písomne odôvodní do 30 dní od doručenia písomného vyhotovenia, pričom táto lehota sa predlžuje podľa zákona o mimoriadnych opatreniach. Odkázal na § 2 ods. 1 zákona o mimoriadnych opatreniach, z ktorého je zrejmé predĺženie lehoty na podanie opravného prostriedku, nie lehoty na jeho samotné odôvodnenie. Zdôraznil podstatu dovolacej námietky, ktorou nebolo neumožnenie zahlásiť odvolanie do zápisnice. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľ ani obhajca nepreukázali zahlásenie odvolania (ani v dovolaní pozn.), nevyplýva to zo zápisnice, zo zvukového záznamu ani z dozorového denníka prokurátora vyžiadaného krajským súdom, a preto krajský súd postupoval správne, keď zamietol odvolanie sťažovateľa ako oneskorene podané.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Najvyšší súd podľa sťažovateľa odmietnutím dovolania odobril závažné pochybenia krajského súdu, zásah do práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, ako aj zásah do práva na obhajobu. K závažnému porušeniu týchto práv došlo „*vadným*“ posúdením okruhu osôb oprávnených na podanie odvolania, ako aj začiatku plynutia lehoty na podanie odvolania v prípade neprítomnosti obvineného na hlavnom pojednávaní, na ktorom dôjde k vyhláseniu rozsudku. Podľa sťažovateľa je obhajca obvineného jednou z osôb oprávnených na zahlásenie a podanie odvolania, čo vyplýva aj z plnej moci. Postup a napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu označil sťažovateľ za arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nevymedzil úplne jednoznačne v petite, či namieta postup súdu alebo jeho rozhodnutie, ako by sa očakávalo pri zastúpení advokátom. Zo súvisiaceho odôvodnenia je však možné vyvodiť, že k porušeniu práv malo dôjsť rozhodnutím a postupom (podľa obsahu

námietok rozhodnutím a v ňom uvedeným postupom pri posudzovaní otázok). Ide o osobitnú náležitosť a odstrániteľný nedostatok. Ústavný súd nepristúpil k odstraňovaniu tohto nedostatku podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože zistil, že ústavná sťažnosť by aj v prípade doplnenia bola zaťažená ďalšími nedostatkami, ktoré svedčia o jej zjavnej neopodstatnenosti.

7. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (*mutatis mutandis* I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

III.1. K porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

8. Na tomto mieste ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že je viazaný petitom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ namieta opakovane (podobne ako v dovolaní) záver súdov o „nezahlásení“ odvolania a o splnení lehoty na doplnenie odôvodnenia odvolania. Na takto formulovanú dovoláciu námietku, ktorú predniesol aj v ústavnej sťažnosti, dostal ústavne prijateľne formulovanú odpoveď v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu.

9. Všeobecne sťažovateľ namieta aj posúdenie začiatku plynutia lehoty na podanie odvolania v prípade neprítomnosti obvineného na hlavnom pojednávaní, na ktorom dôjde k vyhláseniu rozsudku, avšak bez bližšieho odôvodnenia. Z dovolania vyplýva, že sťažovateľ túto námietku formuloval v tom zmysle, že lehota na podanie odvolania nezačala plynúť v prvý deň nasledujúci po dni doručenia rozsudku okresného súdu, ale bola zachovaná v dôsledku zahlásenia odvolania obhajcom na hlavnom pojednávaní z 19. novembra 2019, a preto podľa názoru ústavného súdu ani v ústavnej sťažnosti (ktorá je v tomto ohľade podporená nedostatočným odôvodnením, pozn.) nie je možné túto všeobecnú námietku chápať odlišne, ako bola prednesená v dovolacom konaní. Inak by došlo zo strany sťažovateľa k prednesu takých skutočností ústavnému súdu, ktoré neodznali na všeobecných súdoch, čo v zásade nie je prípustné.

10. Sťažovateľ dostal zrozumiteľné odpovede na svoje pochybnosti vzťahujúce sa na uznesenie krajského súdu, ktoré predniesol vo svojom dovolaní. Najvyšší súd poukázal v napadnutom rozhodnutí na znenie právnych predpisov, ktoré boli aplikovateľné. V tomto prípade išlo o ustanovenia týkajúce sa odvolania (§ 316 ods. 1 Trestného poriadku), lehoty na jeho podanie (§ 309 ods. 1 Trestného poriadku). V tej súvislosti vznikla potreba prihliadnuť aj na zákon o mimoriadnych opatreniach upravujúci lehoty v trestnom konaní, ako aj na ustanovenia o oznamovaní rozsudku. Podľa názoru ústavného súdu ich najvyšší súd interpretoval ústavne prijateľným spôsobom. Nosný záver o nezahlásení odvolania obhajcom sťažovateľa na hlavnom pojednávaní 19. novembra 2019 nie je podľa názoru ústavného súdu postihnutý arbitrárnosťou, ak vyplýval z obsahu spisu a ak sťažovateľ nepredniesol žiadnu skutočnosť, ktorá by svedčila o jeho očividnej nesprávnosti a o excese zo strany najvyššieho súdu. Najvyšší súd po takomto zistení logicky nemal dôvod zaoberať sa ďalej otázkou oprávnenia obhajcu podať odvolanie. Sťažovateľ prednáša len ďalšiu polemiku, resp. svoj náhľad opierajúci sa o vyjadrenie Okresnej prokuratúry Poprad z mája 2020, ktoré podľa sťažovateľa zahlásenie odvolania nespochybnuje. Tieto argumenty

podporujúce záver sťažovateľa nepriamo nie sú podľa názoru ústavného súdu spôsobilé spochybníť logickú súdržnosť (ako ani presvedčivosť, pozn.) odpovedí poskytnutých mu najvyšším súdom.

11. Vo zvyšku sťažovateľ len ďalej trvá na správnosti svojho presvedčenia, že obhajca ako sťažovateľom splnomocnená osoba bol oprávnený na zahlásenie odvolania a podanie odvolania. Ústavný súd na základe tohto právneho názoru sťažovateľa však nespozoroval dôvod zakladajúci arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, pretože najvyšší súd na ňom nezaložil nosný záver napadnutého rozhodnutia. Ústavný súd navyše ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí mimo sústavy všeobecných súdov, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

12. Okolnosti prípadu podľa názoru ústavného súdu nesvedčia o tom, že by najvyšší súd neposkytol súdnu ochranu sťažovateľovi v predpokladanej kvalite. Najvyšší súd svojím postupom a napadnutým rozhodnutím nevybočil z medzí daných mu odkazovanou zákonnou úpravou. Sumarizujúc uvedené, nemožno závery, ku ktorým najvyšší súd vo veci sťažovateľa dospel, označiť za svojvoľné (arbitrárne), ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy, práve naopak, ústavný súd ich považuje za ústavne udržateľné. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré dovolanie podané sťažovateľom proti uzneseniu krajského súdu odmietol. Podstatné z hľadiska riešeného problému je, že nebolo preukázané podanie odvolania obhajcom sťažovateľa ústne do zápisnice po vydaní rozsudku, lehota na podanie odvolania teda začala plynúť od doručenia rozsudku sťažovateľovi 25. februára 2020 a jej márnym uplynutím rozsudok nadobudol právoplatnosť 12. marca 2020, teda ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona o mimoriadnych opatreniach (27. marca 2020) a pred podaním odvolania sťažovateľom okresnému súdu (28. apríla 2020).

13. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo možné dospieť k názoru o porušení sťažovateľom označených ústavných práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do rozhodovacej činnosti krajského súdu nie je v danom prípade namieste. Ústavný súd preto považoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti vo vzťahu k napadnutému konaniu a rozhodnutiu najvyššieho súdu za zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K porušeniu práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy:

14. Obvinenému sa v článku 50 ods. 3 ústavy okrem iného zaručuje, že bude mať možnosť pripraviť si obhajobu a že bude svoju obhajobu môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Účelom práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (II. ÚS 34/1999). Okolnosti prípadu podľa názoru ústavného súdu nesvedčia o tom, že by sťažovateľ nemal možnosť predniesť svoju obhajobu prostredníctvom obhajcu. Podľa zistení všeobecných súdov obhajca mal možnosť predniesť obhajobu sťažovateľa, avšak pred okresným súdom tak neurobil sťažovateľom naznačeným spôsobom, t. j. zahlásením odvolania po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku. Túto súdom ustálenú verziu priebehu konania (hlavného pojednávania z 19. novembra 2019) sťažovateľ presvedčivo nespochybnil. Ak všeobecné súdy dospeli k záveru o nevykonaní predmetného

procesného úkonu zo strany obhajcu procesne upraveným spôsobom a svoj záver riadne odôvodnili, potom nemožno podľa názoru ústavného súdu dávať napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu a postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, do príčinnej súvislosti s porušením práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

15. Nezistiac medzi namietaným porušením práva sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a napadnutým konaním a rozhodnutím žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

17. Na záver ústavný súd dodáva, že odlišnou otázkou je posúdenie, či krajský súd mal podanie sťažovateľa doručené okresnému súdu 25. februára 2020 posúdiť ako podanie odvolania proti rozsudku z 19. novembra 2019, či sa na toto podanie vzťahovalo predĺženie lehoty podľa § 2 ods. 1 zákona o mimoriadnych opatreniach a či potom bolo odvolanie podané včas. Takto formulovaná výhrada však sťažovateľom nebola prednesená najvyššiemu súdu, ako ani ústavnému súdu. Ak by aj bola prednesená ústavnému súdu, jeho právomoc by bola vylúčená, pretože sťažovateľ mal možnosť domáhať sa ochrany označeného práva v rámci dovolacieho konania na najvyššom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu